

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

VEJ nr 9672 af 12/03/2024 (Gældende)

FAQ om bekendtgørelse om kommunale forskrifter om udskiftning eller nedlæggelse af ældre brændeovne og pejseindsatse i områder med kollektiv varmemforsyning

Ministerium: Miljø- og Ligestillingsministeriet

Journalnummer: Miljømin.,
Miljøstyrelsen, j.nr. MST-2024-14395

FAQ om bekendtgørelse om kommunale forskrifter om udskiftning eller nedlæggelse af ældre brændeovne og pejseindsatse i områder med kollektiv varmforsyning

Formål

Dette vejledningsmateriale har til formål at beskrive kommunernes mulighed for at udarbejde forskrifter efter bekendtgørelse nr. 640 af 24. maj 2023 om kommunale forskrifter om udskiftning eller nedlæggelse af ældre brændeovne og pejseindsatse i områder med kollektiv varmforsyning¹⁾. Miljøstyrelsen er vejledende myndighed for bekendtgørelsen, hvorfor Miljøstyrelsen har fået til opgave at forelægge kommunerne vejledningsmaterialet. Da regelsættet er nyt, kan materialet være med til afvikle en række tvivlsspørgsmål, og gøre lovgivningsmaterialet lettere forståeligt for kommunerne. Kommunerne får med hjemmel i bekendtgørelsen mulighed for at forbyde ældre brændeovne og pejseindsatse, som er installeret senest den 1. juni 2008 i områder med kollektiv varmforsyning.

Danmark er et af de lande, der har flest brændeovne og pejseindsatse per indbygger, og det anslås, at der er ca. 700.000 brændeovne i Danmark. Luftforureningen fra brændeovne udgør ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) det største danske bidrag til partikelforureningen (ca. 40 %) og er årsag til ca. 400 for tidlige dødsfald. Ældre brændeovne skønnes at udlede op til fem gange så mange partikler som nye brændeovne. Det vil derfor have betydning for den samlede danske partikelforurening, at de ældste brændeovne udskiftes eller nedlægges. Omkring 55 % af landets brændeovne er placeret i områder med fjernvarme eller naturgas, og det vurderes med stor usikkerhed, at der i 2020 var ca. 220.000 brændeovne fra før 2008 i disse områder.

FAQ'en indledes med en kort præsentation af baggrunden for bekendtgørelsen samt den forventede miljøeffekt ved kommunernes tilslutning til bekendtgørelsen. Resten af FAQ'en indeholder svar på de vigtigste spørgsmål angående bekendtgørelsens kapitler. FAQ'en henvender sig i udgangspunktet til sagsbehandlere i kommunerne.

Politisk baggrund

Bekendtgørelsen er et led i udmøntningen af en række initiativer i indsatsen om renere luft i byerne, jf. Aftale om miljøinitiativer i grønne byer og en hovedstad i udvikling af 14. september 2021²⁾. Bekendtgørelsen imødekommer derfor en efterspørgsel fra kommunerne om at sætte mere ind over for forureningen fra brændeovne og pejseindsatse.

Samtidig bidrager ordningen til at nå Danmarks forpligtigelser i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2284 om nedbringelse af nationale emissioner af visse luftforurenende stoffer (NEC-direktivet), hvor Danmark skal reducere partikelforurening med 55 % i 2030 i forhold til udledningen i 2005.

Juridisk baggrund

Med hjemmel i love bekendtgørelse nr. 48 af 12. januar 2024 om miljøbeskyttelse³⁾ § 7, stk. 1, nr. 13, fik Miljøministeren beføjelse til at fastsætte nærmere regler om, at kommunalbestyrelsen i et møde kan vedtage forskrifter om udskiftning eller nedlæggelse af visse fyringsanlæg i visse geografiske områder, herunder forskrifter om bødestraf, inddragelse af offentligheden og digital offentliggørelse.

Ligeledes er der med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 3 givet hjemmel til at straffe med bøde for overtrædelse af regler, som er udstedt i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 7.

Disse bemyndigelsesbestemmelser er blevet udmøntet i bekendtgørelse nr. 640 af 24. maj 2023 om kommunale forskrifter om udskiftning eller nedlæggelse af ældre brændeovne og pejseindsatse i områder med kollektiv varmforsyning.

Hvad er den forventede klima- og miljøeffekt?

Med bekendtgørelsens ikrafttrædelse og deraf nogle kommuners tilslutning til ordningen vil røggener i byerne mindskes, og luftkvaliteten forbedres i nærmiljøet og dermed styrke folkesundheden. Den samlede miljøeffekt af det kommunale forbud vil afhænge af, hvor mange kommuner der vælger at benytte sig af ordningen. Hvis alle kommuner vælger at tilslutte sig ordningen i 2024, vil det bidrage til en reduktion på ca. 7.360 tons fine partikler (PM_{2,5}) frem mod 2040. Hvis alene kommunerne København, Aarhus, Aalborg, Odense og Frederiksberg tilslutter sig, skønnes effekten at være en reduktion på ca. 1.050 tons PM_{2,5} frem mod 2040. Estimerne er behæftet med stor usikkerhed.

Desuden vil nedlæggelse af brændeovne reducere udledningen af sod (black carbon), som er en del af partikelforureningen. Sod er en kortlivet klimakomponent, der bidrager til den globale opvarmning.

1. Bekendtgørelsens anvendelsesområde

Efter bekendtgørelsen har kommunerne fra den 1. juli 2023 fået mulighed for at udarbejde forskrifter om udskiftning eller nedlæggelse af ældre brændeovne og pejseindsatse, som er installeret senest den 1. juni 2008, i områder med kollektiv varmforsyning. Ejere af fyringsanlæg, som vil blive omfattet af ordningen, vil således have adgang til en eksisterende og stabil varmforsyning, hvis de vælger at nedlægge deres fyringsanlæg fremfor at udskifte det.

Fyringsanlæg, som er installeret efter 1. juni 2008, er ikke omfattet af bekendtgørelsen.

2. Hvilke kommuner får bemyndigelse til at vedtage forskrifter efter bekendtgørelsen?

Bekendtgørelsen giver alle landets kommuner mulighed for at benytte sig af ordningen og deraf vedtage forskrifter om udskiftning eller nedlæggelse af brændeovne og pejseindsatse, jf. bekendtgørelsens § 1.

Det er frivilligt for den enkelte kommune, hvorvidt kommunen ønsker at benytte sig af bemyndigelsen til at vedtage forskrifter.

3. Hvilke geografiske områder bliver omfattet af bekendtgørelsen?

Det er geografiske områder med kollektiv varmforsyning, dvs. områder med mulighed for tilslutning til fjernvarme eller gas til individuel opvarmning, som kan blive omfattet af bekendtgørelsen. Efter bekendtgørelsens § 3, nr. 4, er et område med kollektiv varmforsyning et område, der er udlagt til gas- eller fjernvarmforsyning ved et projekt godkendt af kommunalbestyrelsen i henhold til lov om varmforsyning, jf. lovebekendtgørelse nr. 2068 af 16. november 2021.

Det er således ikke, hvorvidt den enkelte ejendom er tilsluttet fjernvarme eller gas, som er afgørende for, om ejendommen bliver omfattet af en kommunes forskrifter. Hvis en ejendom er beliggende i et område, der er udlagt til kollektiv varmforsyning, vil ejendommen blive omfattet af kommunens forskrifter.

4. Hvilke brændeovne og pejseindsatse vil blive omfattet af bekendtgørelsen?

Bekendtgørelsen finder anvendelse på ældre brændeovne og pejseindsatse til fast brændsel under 1 MW, som er installeret senest den 1. juni 2008, i områder med kollektiv varmforsyning, jf. bekendtgørelsens § 1.

Det skal bemærkes, at bekendtgørelsen ikke finder anvendelse for visse typer af brændeovne og pejseindsatse, jf. bekendtgørelsens § 2 (se spørgsmål 5 for hvilke brændeovne og pejseindsatse som bekendtgørelsen ikke finder anvendelse for).

5. For hvilke brændeovne og pejseindsatse finder bekendtgørelsen ikke anvendelse?

Bekendtgørelsen finder ikke anvendelse på følgende brændeovne og pejseindsatse, jf. bekendtgørelsens § 2:

- 1) Antikke brændeovne produceret før 1920.
- 2) Brændeovne og pejseindsatse i fredede bygninger.
- 3) Brændeovne med vandtank.
- 4) Brændekomfurer opbygget på stedet.
- 5) Indmurede pejseindsatse, hvor udskiftning eller nedlæggelse kræver så omfattende konstruktions- og/eller bygningsmæssige ændringer, at det nødvendiggør en betydelig indsats fra bygningshåndværkere og deraf følgende omkostninger for ejeren (se spørgsmål 6 for en uddybning).
- 6) Kakkelovne.
- 7) Masseovne.
- 8) Pilleovne.
- 9) Åbne pejse

Det er forskellige hensyn, som ligger til grund for, at ovenstående fyringsanlæg ikke er omfattet af bekendtgørelsen. Eksempelvis er der fyringsanlæg, som har en særlig værdi for ejendommen. Her kan nævnes antikke brændeovne, brændeovne i fredede bygninger, brændekomfurer opbygget på stedet, visse indmurede pejseindsatse, kakkelovne samt åbne pejse. Disse er ikke omfattet af bekendtgørelsen, da det vil have en forholdsvis begrænset miljøeffekt i forhold til omkostningen ved nedlæggelse af det pågældende fyringsanlæg. Endvidere er der fyringsanlæg, som ikke er omfattet, idet fyringsteknik og brændselstype resulterer i en lavere miljøpåvirkning. Her er der særligt tale om pilleovne og masseovne.

Definitioner af bestemte brændeovne og pejseindsatse fremgår af spørgsmål 7.

6. Indmurede pejseindsatse

I forbindelse med bekendtgørelse nr. 1449 af 17. juni 2021 om udskiftning eller nedlæggelse af visse fyringsanlæg til fast brændsel under 1 MW ved ejerskifte af fast ejendom⁴⁾ er det Miljøstyrelsens erfaring, at borgere ønsker at vide, om deres indmurede pejseindsats falder uden for ejerskiftebekendtgørelsens anvendelsesområde.

Indmurede pejseindsatse, hvor udskiftning eller nedlæggelse kræver så omfattende konstruktions- og/eller bygningsmæssige ændringer, at det nødvendiggør en betydelig indsats fra bygningshåndværkere og deraf følgende omkostninger for ejeren, er ikke omfattet af bekendtgørelsen for kommunale forskrifter. Kommunen bør tage stilling til, hvornår en indmuret pejseindsats ikke er omfattet af bekendtgørelsen. Det

vil sige, hvornår er konstruktions- og/eller bygningsmæssige ændringer så omfattende, at den indmurede pejseindsats ikke er omfattet af bekendtgørelsen.

Til inspiration har Miljøstyrelsen i forbindelse med ejerskifteordningen udarbejdet kriterier for, hvornår en indmuret pejseindsats ikke er omfattet af ejerskiftebekendtgørelsens regler. Miljøstyrelsen har valgt at tage afsæt i en beløbsgrænse på 20.000 kr. for vurderingen af omkostninger ved udskiftning af pejseindsatsen. Præisvurderingen baseres på, at der udskiftes til en model af tilsvarende størrelse og skal afspejle en minimumsløsning, hvor evt. dimensionering/tilpasning af skorsten ikke indgår. Det skal bemærkes, at det ikke er Miljøstyrelsen, der forestår vurderingen, men en relevant fagperson, f.eks. en håndværker eller skorstensfejer. Koster udskiftning eller nedlæggelse af den indmurede pejseindsats mere end 20.000 kr. (eksklusiv prisen for pejseindsatsen), vurderes pejseindsatsen ikke at være omfattet af ejerskiftebekendtgørelsens bestemmelser.

7. Definitioner

Af bekendtgørelsen fremgår en række definitioner:

- 1) Fyringsanlæg: En teknisk indretning, hvori fast brændsel afbrændes med henblik på anvendelse af den frembragte varme, herunder brændeovne, pejseindsatse, kedler, pillefyr, masseovne, kakkelovne m.v.
- 2) Brændeovn: Et fyringsanlæg med låge eller låger designet til at afgive varme direkte til omgivelserne.
- 3) Pejseindsats: Fyringsanlæg med låge eller låger designet til at blive installeret i en ildstedsåbning.
- 4) Område med kollektiv varmforsyning: Et område, der er udlagt til gas- eller fjernvarmforsyning ved et projekt godkendt af kommunalbestyrelsen i henhold til lov om varmforsyning.
- 5) Gasdistributionsselskab: Enhver fysisk eller juridisk person, der varetager distributionsfunktion vedrørende gas, som er omfattet af § 6, stk. 1, nr. 6, i lov om gasforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 423 af 19. april 2023.
- 6) Varmedistributionsvirksomhed: Enhver fysisk eller juridisk person, der driver anlæg til fremføring af opvarmet vand eller damp som omfattet af § 2, stk. 1, nr. 2, i lov om varmforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 2068 af 16. november 2021.
- 7) Åbne pejse, hvorved forstås et åbent ildsted, hvor forbrændingen ikke er adskilt fra det rum, hvori pejsen er placeret, og som tager forbrændingsluften gennem pejseåbningen.

Følgende definitioner er fra bekendtgørelse nr. 199 af 4. februar 2022 om regulering af luftforurening fra fyringsanlæg til fast brændsel under 1 MW⁵⁾ og lovbemærkningerne til lovforslag L 141⁶⁾ til supplerende vejledning:

- 8) Brændekomfur: Komfur, der er opvarmet med brænde, og som kan benyttes til madlavning og fungerer som rumopvarmer.
- 9) Brændekomfurer opbygget på stedet: Komfurer, der opbygges på den pågældende ejendom af en ovnsætter. Disse komfurer må ikke være samlet på fabrik eller leveres som præfabrikerede komponenter.
- 10) Kakkelovn: Muret brændeovn beklædt med kakler, fliser eller porcelæn. Typisk med længere røgrørssystem og større masse end en brændeovn.

- 11) Masseovn: Muret lukket brændeovn med langt røgrørsystem og stor masse med henblik på at afgive varme i lang tid.
- 12) Installationstidspunkt: Ved installationstidspunkt forstås tidspunktet, hvor skorstensfejeren kontrollerer tilslutningen af fyringsanlægget.

Følgende definition er fra Miljøstyrelsens erfaring fra ejerskiftebekendtgørelsen:

- 13) Pilleovn: I forbindelse med håndhævelsen af reglerne efter ejerskiftebekendtgørelsen er det Miljøstyrelsens erfaring, at der kan forekomme forvirring i forhold til forskellen mellem en pilleovn og en pillebrændeovn. Miljøstyrelsens vurdering i forbindelse med ejerskifteordningen er, at pilleovne kun fyres med piller, mens at pillebrændeovne kan fyres med piller og brænde. Pillebrændeovne er omfattet af bekendtgørelse for kommunale forskrifter.

8. Hvordan udarbejdes kommunale forskrifter samt det vejledende kort?

Den enkelte kommune udarbejder et forslag til forskrifter efter bekendtgørelsen og foretager efterfølgende offentlig annoncering af forskrifter. Derefter vedtager kommunen forskrifterne og gør dem offentligt tilgængelige på kommunens hjemmeside. Når forskrifterne er vedtaget, vil en ejer være pålagt at udskifte eller nedlægge sin ældre brændeovn eller pejseindsats inden for 12 måneder efter offentliggørelsen af forskrifterne, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 1, og § 7, stk. 1.

Vedtagelse, revision og ophævelse af forskrifter skal foretages af kommunalbestyrelsen på et møde, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2.

Baggrunden for, at beslutningen om forskrifter skal træffes på et afholdt møde af kommunalbestyrelsen er, at det er vurderet mest hensigtsmæssigt, at beslutningen træffes på politisk niveau af kommunalbestyrelsen. Dette skyldes, at ordningen er vurderet at have en vis indgribende karakter. Kompetencen til at vedtage forskrifter efter bekendtgørelsen kan således ikke delegeres til et kommunalt udvalg eller til den kommunale forvaltning.

Det fremgår af bekendtgørelsens §§ 5-11, hvilke rammer forskrifterne skal vedtages efter.

Forskrifterne skal gælde i alle områder i kommunen med mulighed for kollektiv varmforsyning og være ledsaget af et vejledende kort, som illustrerer de områder i kommunen, hvor forskrifterne finder anvendelse, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1.

Miljøstyrelsen har på www.braendefyringsportalen.dk offentliggjort en liste over forskrifter, der er udarbejdet i forbindelse med brændeovnsbekendtgørelsens § 17. Forskrifterne kan anvendes som inspiration.

Forslaget til forskrifter samt et vejledende kort skal som minimum offentlig annonceres på kommunens hjemmeside, jf. bekendtgørelsens § 10 (se spørgsmål 9 for nærmere information om det vejledende kort).

9. Hvad skal det vejledende kort indeholde, og hvordan skal det offentliggøres?

Det vejledende kort skal illustrere de områder i kommunen, hvor forskrifterne finder anvendelse, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1. Det vejledende kort skal også offentligt annonceres i forbindelse med, at et forslag til forskrifter annonceres, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 3, nr. 3. Annonceringen skal ske digitalt på kommunens hjemmeside, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 2, og det bør fremgå, at kortet er vejledende.

Efter den offentlige annoncering er blevet afholdt, og offentligheden har haft lejlighed til at udtale sig, skal kommunalbestyrelsens vedtagne forskrifter og vejledende kort være offentligt tilgængeligt på kommunens hjemmeside, jf. bekendtgørelsens § 10.

Hvis et område i kommunen udvides i forbindelse med, at kommunen udlægger nye områder til kollektiv varmforsyning, skal kommunalbestyrelsen revidere det vejledende kort, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 3 (se spørgsmål 10 for nærmere information om udlægning af nye områder til kollektiv varmforsyning).

Kommunerne kan med fordel tage udgangspunkt i kort fra Plandata i forbindelse med udarbejdelse af det vejledende kort. Det vejledende kort over den kommunale varmforsyning kan tilgås via linket <https://kort.plandata.dk/spatialmap>, tilføj lagene "Varmeforsyning, vedtaget" og derefter "Forsyningsområde, vedtaget". Det er som udgangspunkt kommunerne, der opdaterer varmforsyningsoplysningerne til Plandata.

10. Hvad skal en kommune gøre, hvis nye områder med dertilhørende ejendomme udlægges til kollektiv varmforsyning?

Kommunalbestyrelsen reviderer forskrifter og det vejledende kort, hvis kommunalbestyrelsen efter vedtagelsen af forskrifter udlægger nye områder til kollektiv varmforsyning, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 3. Kommunalbestyrelsen vedtager forskrifter og eventuel revision af sådanne forskrifter i et møde, jf. § 4, stk. 2.

En ejendom omfattes af forskrifter fra det tidspunkt, hvor der er forsyningsmulighed fra et gasdistributionsselskab eller en varmedistributionsvirksomhed, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal i forskrifterne fastsætte en frist på 12 måneder efter offentliggørelse af forskrifterne. Fristen på 12 måneder kan dog tidligst påbegynde fra det tidspunkt, hvor der er forsyningsmulighed fra et gasdistributionsselskab eller en varmedistributionsvirksomhed, jf. § 7, stk. 1.

11. Hvilken frist gælder for udskiftning eller nedlæggelse af brændeovne og pejseindsatse, og kan der dispenseres for denne frist?

Kommunalbestyrelsen skal i forskrifter fastsætte fristen for ejerens udskiftning eller nedlæggelse af en brændeovn eller pejseindsats til 12 måneder efter offentliggørelsen af forskrifterne, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 1. Det skal her bemærkes, at fristen på 12 måneder tidligst kan gælde fra det tidspunkt, hvor der er forsyningsmulighed fra et gasdistributionsselskab eller en varmedistributionsvirksomhed, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 1.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 7, stk. 2, at det er muligt for kommunalbestyrelsen at fastsætte i forskrifterne, at kommunalbestyrelsen efter ansøgning fra ejeren af en ældre brændeovn eller pejseindsats i særlige tilfælde kan meddele dispensation i op til 12 måneder fra fristen efter bekendtgørelsens § 7, stk. 1.

Det fremgår ikke af bekendtgørelsen eller lovbemærkningerne til lovforslag nr. L 141, hvilke særlige tilfælde, der kan give anledning til, at kommunalbestyrelsen kan give dispensation fra fristen efter bekendtgørelsens § 7, stk. 1. Det giver kommunerne mulighed for selv at fastsætte de nærmere regler for, i hvilke særlige tilfælde kommunalbestyrelsen kan give dispensation fra fristen efter bekendtgørelsens § 7, stk. 1.

Til inspiration fik Miljøstyrelsen i forbindelse med ejerskiftebekendtgørelsen mulighed for at dispensere fra fristen på 12 måneder i en periode, når borger kunne dokumentere, at det ikke var muligt at udskifte

brændeovnen eller pejseindsatsen inden for den oprindelige frist på grund af leveringsforsinkelse. I ejerskiftebekendtgørelsen er der ikke blevet indskrevet en dispensationsmulighed, og Miljøstyrelsen skulle derfor i den forbindelse tildeles en dispensationsmulighed af Miljøministeren. Dispensationsmuligheden er anderledes i forbindelse med bekendtgørelsen om kommunale forskrifter, da der er en direkte dispensationsmulighed skrevet ind i bekendtgørelsen. Kommunerne kan f.eks., hvis der opstår leveringsvanskeligheder igen, give dispensation fra fristen på 12 måneder.

12. Hvordan skal kommunen annoncere forslag til forskrifter for offentligheden?

Kommunalbestyrelsens forslag til forskrifter kan ikke vedtages, før offentligheden har haft lejlighed til at udtale sig om forslaget, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 1.

For at give offentligheden lejlighed til at udtale sig skal kommunalbestyrelsen foretage offentlig annoncering af forslaget til forskrifter, herunder reviderede forskrifter. Annoncering skal ske digitalt på kommunens hjemmeside, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 2.

Der gælder formkrav til annonceringen, og disse fremgår af bekendtgørelsens § 9, stk. 3 (se spørgsmål 13 for formkravene til annoncering).

13. Hvilke krav er der til annoncering af forskrifter?

Af bekendtgørelsens § 9, stk. 3, nr. 1-6., fremgår hvilke oplysninger en annoncering af forslag til forskrifter som minimum skal indeholde:

- 1) Forslagets indhold.
- 2) Forslagets retsvirkninger for borgere og virksomheder.
- 3) Et vejledende kort, som illustrerer de områder i kommunen, hvor forskrifterne finder anvendelse.
- 4) Hvor bemærkninger til forslaget kan indgives.
- 5) Frist for indgivelse af bemærkninger til forslaget, idet fristen som minimum skal være fire uger efter annonceringen af forslaget.
- 6) Hvor yderligere information om forslaget kan indhentes.

Kommunerne er forpligtet til at foretage digital annoncering af de vedtagne forskrifter, f.eks. på kommunernes hjemmesider, men det udelukker ikke yderligere kommunikation om ordningen, hvis det vurderes nødvendigt. Kommunerne kan eksempelvis sende digital eller fysisk post til borgerne med orientering om ordningen, oprette deres egne brændeovnsregistre, andre digitale løsninger el.lign.

14. Hvad er kommunens tilsynsbeføjelser?

Det fremgår af bekendtgørelsens § 11, at tilsynet med overholdelse af forskrifter, som er udstedt i medfør af bekendtgørelsens § 4, skal udøves af kommunalbestyrelsen efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 9.

Kapitel 9 i miljøbeskyttelsesloven giver beføjelser til, at kommunalbestyrelsen kan føre tilsyn med påbud, forbud, tilladelser og godkendelser, som er fastsat med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven.

Det fremgår af lovbemærkningerne til lovforslag nr. L 141, at kommunalbestyrelsen i forskrifterne vil have mulighed for nærmere at tilrettelægge spørgsmålet om tilsyn og kontrol med overholdelse af bekendtgørelsen. Ligeledes fremgår det af lovforslaget, at kommunalbestyrelsen ikke vil få mulighed for at pålægge kommunens borgere indberetnings- eller oplysningspligter i forbindelse med deres tilsynsudøvelse.

Ordningen for kommunale forskrifter er udarbejdet som en simpel model for at sikre, at der sker en ensartet administration og håndhævelse af ordningen. Ordningen er derfor en mindre ressourcekrævende model for kommunerne, idet den ikke pålægger kommunerne udgifter til eksempelvis etablering og drift af en central database eller et IT-sagsbehandlingssystem.

15. Hvilken straf kan pålægges ved overtrædelse af forskrifterne?

Det fremgår af bekendtgørelsens § 8, at kommunalbestyrelsen i forskrifterne kan fastsætte straf i form af bøde for overtrædelse af forskrifterne.

Det fremgår af lovbemærkningerne til lovforslag nr. L 141, at ved overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør af loven, at bødeniveauet for førstegangstilfælde i almindelighed bør være på minimum 5.000 kr. og 10.000 kr. i gentagelsestilfælde, jf. lov nr. 173 af 12. marts 2008 om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love (Strafskærpelse m.v.).

16. Hvilke typer dokumentation kan dokumentere brændeovns eller pejseindsatsens installations tidspunkt?

Det er Miljøstyrelsens erfaring, at nedenstående dokumentation kan bidrage til vurderingen af installations tidspunktet for et fyringsanlæg (bemærk at det ikke er en udtømmende liste):

- Prøvningsattest: Dokument, hvori det attesteres, at den givne brændeovn eller pejseindsats er i overensstemmelse med kravene i brændeovnsbekendtgørelsens bilag 1.
- Miljøstyrelsens erklæring til vurdering af produktionsår underskrevet af en skorstensfejer eller anden fagperson med markering af, hvilke kriterier og data der er lagt til grund for vurderingen. Bemærk at denne erklæring er udarbejdet i forbindelse med ejerskiftebekendtgørelsen. En fagperson er defineret som en producent af brændeovne eller pejseindsatse, skorstensfejere, energikonsulenter samt personer og juridiske personer, der er akkrediteret af DANAK til at teste brændeovne og pejseindsatse.
- Ildstedsattest.
- Købskvittering ved køb af brændeovn eller pejseindsats.
- Billede af mærkat/bagplade på brændeovn eller pejseindsats, hvis der fremgår et produktionsår eller angivelse af den benyttede standard.
- Dokumentation for byggeår af bygning.
- Dokumentation for korrespondance med producent eller forhandler om alder på brændeovn eller pejseindsats.
- Dokumentation fra producenten, hvor produktionsåret fremgår, f.eks. oplysninger på en hjemmeside.
- Instruktionsmanual/brugsanvisning, hvis der fremgår et produktionsår.

Bemærk at disse dokumentationsformer ikke fremgår af bekendtgørelsen, og definitionerne er bl.a. gengivelser fra ejerskiftebekendtgørelsen.

17. Hvordan kan en kommune vejlede en borger, hvis borgeren ikke kender installationstidspunktet på sin brændeovn eller pejseindsats?

Kommunen kan med fordel lade sig inspirere af Miljøstyrelsens erfaring med ejerskifteordningen. Her har Miljøstyrelsen praksis for at vejlede en borger om at tage kontakt til f.eks. en forhandler, producent eller skorstensfejer, hvis borgeren ønsker at få vurderet installationstidspunktet for en brændeovn eller pejseindsats. I de fleste tilfælde kan de hjælpe med at få vurderet installationstidspunktet samt fremskaffe dokumenter, der dokumenterer installationstidspunktet. Det skal dog bemærkes, at kommunerne har den endelige vejledningspligt, hvorfor det er op til den enkelte kommune at vejlede herom.

Rapporter og andre relevante dokumenter

Nedenfor er et udpluk af relevant materiale, som kan benyttes i forbindelse med vedtagelse af kommunale forskrifter:

Brændeovnsbekendtgørelsen

Ejerskiftebekendtgørelsen

L 141 Forslag til Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse (2022)

Spørgsmål i Miljø- og Fødevareudvalget (MOF) i Folketinget (2020-2021)

Spørgsmål til lovforslaget i Folketinget (2021-2022)

Høringsdetaljerne til bekendtgørelsen (2022)

DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet (2022): Effekt af skærpede miljøzoner og forbud mod ældre brændeovne i Odense Kommune

DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet (2022): Effekt for luftkvalitet og helbredseffekter af skærpede miljøzoner og forbud mod ældre brændeovne i Københavns Kommune

Vejledningen om Geografi i Lovgivningen

DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet (2021): Luftkvalitet i områder uden for kollektiv varmforsyning og betydning af regulering af ældre brændeovne

DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet (2023): LUFTKVALITET 2021 Status for den nationale luftkvalitetsovervågning i Danmark

Vejledningen om Geografi i Lovgivningen udarbejdet af Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur.

Sidst opdateret den 23. februar 2024.

Miljøstyrelsen, den 12. marts 2024

- 1) Herefter forkortet til "bekendtgørelsen".
- 2) Aftale mellem den daværende regering (Socialdemokratiet), Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre og Enhedslisten om miljøinitiativer i grønne byer og en hovedstad i udvikling af 14. september 2021.
- 3) Herefter forkortet til "miljøbeskyttelsesloven".
- 4) Herefter forkortet "ejerskiftebekendtgørelsen".
- 5) Herefter forkortet "brændeovnsbekendtgørelsen".
- 6) L 141 Forslag til Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse (Bemyndigelse til fastsættelse af regler om kommunalbestyrelsens adgang til at vedtage forskrifter om udskiftning eller nedlæggelse af visse fyringsanlæg i visse geografiske områder).